vastu on väga suur hulk — 39,2% — põllupidajate lapsi, kes kaugemaistki maakonna-servist, teisist maakonnist siia on tulnud haridust saama. Pole ju lõunapoolsete maakondade — Viljandi, Valga, Võru ja Petseri maakonna — keskkoolides kokku niipalju õpilasi kui Tartus üksinda, kuna neis, rahva-arvu poolest Tartu maakonnaga võrreldes, ligi 100 000 elanikku rohkem on. Tartu on nende maakondade keskhariduse keskkohaks kujunenud, kusjuures esiplaanil on muidugi Tartu linn ja maakond ise.

Huvitava kõrvutuse lubavad teha järgmised arvuderead:

	Üle 10-aastaste keskkoolis õppinute % elanikkude üld-arvust	Õpilaste arv vastava maakonna keskkoolides
Tartu linn	19,6	5 364
Tartu maak. . . .	9,1	5 611
Viljandi	6,8	2 049
Valga	8,6	1 337
Võru	4,3	961
Petseri	2,1	415

Mida kaugemale Tartust (arvesse võtta ka raudteid), seda nõrgemini on levinud keskharidus rahva hulgas ja seda vähem on ka õpilaste arv vastava maakonna keskkoolides. Kuna uute keskkoolide juurdetulek praegu juba teatud aeglusega sünnib, võib kindlasti oletada, et lähemategi aastate kestel Tartu külgetõmbejõudu ilmutab Lõuna-Eesti keskhariduse keskkohana. See on üks neist tegureist, mis linnale alaliselt uut verd juurde toob ja teda maaga tihedamalt seob.

Töösturite ja ärimeeste lapsi on keskkoolis 14,4% ja tööliste ning käsitööliste omi 19,5%, kuna vabakutseliste ning ametnikkude lapsed annavad 16,6%.

Teine Tartu elanikkude koosseisu omapärasust tingiv element on ülikool. Kui Tartu on ise välja kujunenud Lõuna-Eesti keskhariduse keskkohaks, siis on ta seda meie kõrgema hariduse suhtes loomulikult meie ülikooli-linnana. Kahjuks puuduvad teated selle kohta, kui palju meie ligi 4000-ni tõusnud üliõpilasperest enam-vähem alaliselt Tartus asub, ja nii puudub arvuline kriteerium nende otsekohese mõju kohta elanikkude koosseisu. Üliõpilaskonna koosseisu väliselt vaadeldes näeme, et ka siin kaunis püsivad suhtelised vahekorrad on välja kujunenud ja kõige pealt üliõpilaskonna territoriaalse moodustamise suhtes. Seda illustreerib tabel VIII lk. 209.

Selles Tartule omapärases elanikkude rühmas on esindatud kogu Eesti, alates pealinnast ja jõukamaist maakonnist — Tartu ja Viljandi omast, kes ühes Harju maakonnaga üle poole meie üliõpilastest annavad — ja lõpetades meie mahajäänuma maanurga — Petseriga.

Tartu, lk. 453